

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica. IIII. in aduentu. II. Sermo XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dominica quarta aduentus

cus proximatus. Ad significandū qz nos debemus semp̄ uersari inter alios humiliter. omnibus esse indifferēter cōmūes ad utilitatē. cū omnibz esse pacifici z vnanimēs in aduersis esse stabiles. omnibz esse proximi. **I**ntra illud Ambro. Omnis homo omni homini primus est. **D**ic occurruntr̄ tria dubia. Primū est utrū bap̄tism⁹ iohānis cōferbat grām. Scdm̄ utrū bap̄tism⁹ xpi fuit necessario instituentus. Tertium utrū bap̄tism⁹ xpi cōliter p̄ficiat omnibz. Ad primum r̄ndeo qz licet bap̄tism⁹ iohānis potuit dici sacramētū large sicut alia sacra legalia. eo qz significabat rē sacra scz bap̄tism⁹ xpi. tñ non cōferbat gratiā. Unde ut dicitur est ideo fuit i aqua solū. qz exterius lauabat. interius autē non cōferbat gratiā. nec remissionē pctōz. Vñ dicitur est bap̄tism⁹ hoīs. Quia in eo iohānis operatio uisibilis erat exteri⁹ lauātis. non inuisibili grā dei operātis interius. Sed tñ z illa opatio a deo erat nō ab homine. Sed hoīs dicitur est. qz nihil ibi gerebatur qd non ageret homo. Forma autē huius bap̄tismi erat. Ego te bap̄tizō i nomine uenturi xpi. Et isti sic bap̄tizati p̄ iohānem. rebap̄tizabant p̄ christū. ut cōmuniter dicūt omēs doctores sup. iij. s̄n̄iaz. dist. i. z specialiter iohānes de monte leonū. qui sibi ponit p̄ vna conclusionē. Ad scdm̄ dubiū r̄ndeo. Qz bap̄tism⁹ xpi fuit necessario instituentus. **C**ur ratio. quia oia legalia z circūcasio p̄ quā originale abluēbatur in morte xpi fuerunt terminata. nec extunc profuerūt sed seruātibz obfuerunt. Ideo necesse fuit instituire vnū sacramētū cōmune ad remissionē pctōz. in quo daret renouatio mētis a pctō ueteris hominis. z in quo esset depositio vicioz z collatio virtutū. **D**ec Joh. ibidē. Ad tertium dubiū s̄m̄ eundē sup. iij. dist. iij. Qz sacramētū bap̄tismi diuersi diuersimode recipiūt. Quidā enī suscipiūt sacramētū z rem. ut omēs paruuli z adulti deuoti. **I**n paruulis enī delet originale. **I**n adultis uero originale z actuale. Quidāz suscipiunt sacramētū tñ z non rem. ut adulti ficti. nō habētes uerā cordis cōtritionem. **A**liqui uero suscipiūt rem z nō sacramētū. ut illi qui patiunt̄ pro xpo habētes fidem eius. **U**el illi qz hntes fidē xpi nullo modo possunt bap̄tizari. **E**x qz p̄z qz illud Joh.

ij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua z c. inteligitur de illis qz possunt et cōtēnēt. **S**ecundo p̄z qz adultus putans z credens se firmiter bap̄tizari. licet non sit. p̄sertim si pbabilē habet de hoc credulitatē. ut qz habitat inter parētes z christianos fideles z gerit se in omnibz z reputat z ab alijs reputatur. p̄ christiano. posico qz p̄ negligentia parentū non esset bap̄tizatus in aqua ipse saluabitur. pater qz talis bap̄tizatus est p̄ spiritū sanctū in fide christi. **I**ta notat doctores d̄ bap̄tismo z ei⁹ effectū. c. maiores.

Dominica. III. in aduentu. II.

Sermo XI.

Quis est. **J**ohānis. i. ca. Summū decus presulū magnus pater Augustin⁹ describens uerū christianū sup. ps. xxxij. sic ait. **I**pe est christian⁹ qui in domo sua p̄grinū se esse cognoscit. **P**atria enī n̄ra sursum est. **D**ec Aug. Et alludit s̄bis apli ad Heb. xij. dicitis. **N**ō habem⁹ hic manentē ciuitatē sed futurā inquiram⁹. **E**t qz patet qz hō maxime deberet cōsiderare suā cōditionē. z maxie illā que cū facit christianū. **D**ec est autē cōsideratio sue penalitatis z miserie. quā deberet hō frequēter pensare. ut p̄ eā ad cōpunctionē afficiat. **N**az sicut dicit Grego. xxij. libro moral. **D**ec est vna de quattuor q̄litatibz qbus uiri iusti ania in cōpunctionē afficitur. cū aut maloz suozū remiscit. cōsiderans ubi fuit. ubi erit ubi est. ubi nō est. **E**t hanc cōsiderationē dicit Gre. xxij. li. mora. **P**ro spe fortitudis fundamentū. **E**t Hugo li. j. de ania. ca. ix. vocat eā summā philosophiā. **E**t uere sūma sapiētia est seipm̄ cognoscere suozū dei. **P**er hanc enī hō ascendit ad deū. ut dicit Cassiodo. sup. illud ps. **D**iserere mei de⁹ qm̄ infirm⁹ sum. **U**t igitur hō uere christiānus dici ualeat. ut fundamentū oim̄ sc̄tū in se ponat. ut sūmā sapiētiā acq̄rat. iure qdā z merito sibi indicat ut statū cōditionis agnoscat. **Q**d tūc tanto facili⁹ faciet si se qz ipse sit interroget p̄ vba n̄ri thematis. dices ad seipm̄ z pie q̄rens. **T**u qz es. **I**n qz s̄bis tria nobis cōsiderāda occurrunt. **S**cdm̄ enī triplicem naturā in homie triplex sibi q̄stio ē necesse formāda. **I**n hoie siquidē est aia substantia nobil. **C**orp⁹ suba uilis. et uita mutabilis. **S**cdm̄ hoc ergo

triplex erit questio de homie. Prima quid sit fm animā. Secūda quid sit fm corpalez substantiā. Tertia quid sit fm vitā. de q̄rum quolibet q̄rendo dicat. Tu quis es. Prima questio respicit hoīs dignitatem. Secūda hoīs vilitatez. Tertia vtriusq̄z hoīminis sanctitatem.

¶ Dixi primo q̄ in verbis p̄missis cōsideranda ē questio p̄ma de homis dignitate. q̄d sit hō fm aiām q̄rendo. Tu q̄s es. Et certe si homo vix vult r̄ndere q̄d sit fm aiām. Dicit nō aliud nisi q̄ fm aiām est simplex suba. Secūdo q̄ est immortalis et p̄petua. Tertio q̄ est sui iuris et libera. Que tria si p̄siderant maxime dignificāt statū et p̄ditionē ipsius hoīs. Primo igit̄ dicit̄ eā esse subaz simplicem h̄ est incorporeā vt dicit̄ Aug. in li. de diffinitione anie. Et p̄ hoc hō omnē creaturā corporalē dignitate nature p̄cellit. inquit̄ Aug. sup̄ Gen. Ad l̄ram. Nec solū est simplex suba q̄uscunq̄ sed ē simplex suba. rationis particeps. corpi regēdo accōmodo. dicit̄ idē Aug. li. de q̄ntitate aie. Est aut̄ talis suba anie nostre vt eā non possit gignere formare vel creare aliis nisi deo. **¶ In Dige. sup̄ Exod. Omel. j. dicit̄.** Ego nō puro q̄ d̄libet hoīm possit aiām gignere. **¶ An ip̄e adam in initio creatōis sue dicens ad euā ait.** Hoc nūc os ex ossibz meis et caro d̄ carne mea. **¶ Nec tm̄ addidit et aia de ania mea.** **¶ Ecce fm Dige. Que de terra sunt sua esse p̄fitef.** Que autē scit̄ de terra nō esse. non audef dicere sua. Sic et laban. q̄ cū dicit̄ ad iacob. qm̄ os meū et caro mea es tu. **¶ Nec ip̄e ampli⁹ aliqd̄ videt̄ ad d̄dere suū. dicens tm̄ suū q̄ terrene consanguinitatis agnoscit.** **¶ Nec Dige. de q̄ late et diffuse p̄ Aug. li. vii. sup̄ Gen. ad l̄ram. et li. j. et ij. de origine et natura aie p̄ totū.** **¶ Secundo ad istā inq̄sitionē r̄ndens hō dicit̄ aiām suā immortalē et p̄petuaz.** **¶ De q̄ dicit̄ Bre. li. iij. dialogoz.** Tres vitales spirit⁹ creauit om̄ps deus. Unū q̄ carne nō regit̄. Aliū qui regit̄. sed nō cū carne morit̄. Tertium q̄ carne regit̄ et cū carne moritur. **¶ Pri mus angeloz. Secūdo hoīm. Tertio aiāliū.** **¶ Istud autē q̄ ania hūana est immortal. nō solū est credibile fm scrōs per fidē. s̄ et iā p̄abile p̄ pbicaz rationē fm p̄hos. Unde Plato in thimēo ca. iij. et v. inter multa er ronea q̄ de ania fingit̄ humana. hoc veruz**

interferit q̄ aia hūana est immortalis et fm q̄ vicerit̄ passiones vel vincef̄ ab eis fmia bitur vel punietur post mortē. **¶ Idē p̄bat ip̄e in li. ad sedzōnem que de aia cōposuit.** **¶ Idē p̄t̄ p̄ Quidiū. et. De thamo: p̄ho seos. vbi dicit̄ pythagorā dixisse.** **¶ Morie ca rent anie priorē relicta.** **¶ Sic de nouis do mibz viuūt habitāz recepte.** **¶ Alcidi⁹ s̄z in cōmento sup̄ thimēum platonis dicit̄.** **¶ Corpore deposito cū liber ad ethera perges.** **¶ Euades hoim fact⁹ deus etheri alri.** **¶ Itē Vernes crimēgistus ad Asclepiū prope p̄ncipiū. Om̄is aia immortalis est.** **¶ Et Aristo. et. li. de anialibz ca. iij. dicit̄.** q̄ intellect⁹ est ab extrinsecō et solus habz eē diuinū. **¶ Idē p̄bat. ij. de aia. vbi dicit̄ q̄ aia intellectuā distinguit̄ a vegetatiua. sicut incorruptibile a corruptibili.** **¶ Ad idē pulchre in li. de pomo et morte.** **¶ Itē Seneca epla. v. dicit̄ q̄ mors nō eripit vitaz sed interimit.** **¶ Venier iterū qui nos in lucē repōnar dies.** **¶ Item epla. xij. que tm̄ cōmūiter nō habet dicit̄.** **¶ Iuuabit̄ te aliqd̄ de aniaz immortalitate q̄re imo et credere.** **¶ Verū quia tam a p̄phetis q̄s a sanctis fides de b̄ catholica sufficiēt diuulgata est. ideo nō oportet vltiori persuasione de hoc insistere. quare ista sufficiant.** **¶ Tertio homore spondet̄ ad interrogatiōē sibi factam. dicens animā suam esse voluntate liberam.** **¶ Libertas siquidē anime nostre in sui p̄ma creatione fuit triplex. scz quia fuit creatā libera a peccato. a miseria. a necessitate. vt dicit̄ Bern. de libero arbitrio.** **¶ Verum tamē licet ania p̄ peccatū p̄mi hoīs huic triplici defectū iā sit ad dicta. ubi loim̄nus tamē adhuc habet libertatem que est potestas seruandi rectitudinē. vt dicit̄ Anselmus i libro de libero arbitrio ca. j.** **¶ Que quidez libertas quodāmodo naturaliter semper est in homine. licet fm ip̄m nō semper ea vtatur. que etiā ita fortis est vt nulla res homini rectitudinem predicam. i. iusticiam quam habet valeat auferre q̄s diu hac libertate voluerit vti.** **¶ Nec Anselmus. Et his iā potest apparere dignitas et nobilitas anime humane que sic creata est in decore et nobilitate vt ad imaginem et similitudinē dei dicatur facta.** **¶ Nā vt ait Bern. sup̄ Acti. fm d̄e. lxxi.** **¶ Per simplicitatē nature imortalitate et libertate aia d̄e ad similitudinē dei facta. licet nō ad eq̄litate.**

p̄ aia et p̄ta simplex

2° aia et p̄ma d̄e et p̄ta

Dominica quarta aduentus

eo q̄ multo inferiori modo et gradu a nra
habet simplicitate sui esse sicut immortalitate
sicut libertate q̄ deus. Ille em̄ habet
esse simplex cui hoc est esse q̄d beatū esse.
Anima vero est esse q̄d viuere. Unde de
est vita viuēs et viuificās. Similiter aia
hoc idē habet sed dispari modo. qz aia est
vita a creante creata. q̄ nisi ab illo nō esset
sic nisi ab ip̄o viuificata nō viueret. **Hec**
Bernardus. Sed heu homo parū istā di
gnitate aduertit. Gladit em̄ sicut scriptuz
est de illo in psalmo. **Domo** cū in honore
esset nō intellexit cōparatus est iumentis
insipientibz et similis factus est illis. **Deu**
heu pauci hodie simplicitate nature anie
sue attendunt. q̄ cū deberent sicut animaz
simpliciter et spūaliter viuere sicut ip̄a sim
plex et spūs est. viuunt ecōuerso dupliciter
et carnaliter et q̄d dēterius est bestialiter
Dupliciter viuūt q̄ in aliq̄ volunt videri
vt hoies. sed in aliquo viuūt vt animalia.
et isti sunt q̄daz mōstra in natura. Refert
Valerius maximus in libro. j. c. iij. q̄ Iquo
daz loco infans natus fuit cū elephātino
capite. Sic certe multi hodie habēt cor
pus humanū. sed caput. i. mentē. que ē ca
put aie habent elephātinā. Elephas em̄
habet caput mōstruosuz cōtra morē alio
rū animalū. habet em̄ os suū sub mento
Sicut isti habēt os suū nō in celū apertum
p̄ deuotionē. sed in terrā depresso p̄ va
nam operationē et locutionē. **Iuxta** illud
ps. Quorū os maledictionē et amaritudie
pleniū est. veloces pedes eorū ad effundē
dū sanguinē. vt sic vere assimilent elephā
ti nō solū in capite sed etiā in ceteris dif
formitatibz. **Dicit** enim q̄ elephas dele
cratur in sanguie. **Un** bellatores ad pro
uocandū elephantes ad transitū pugne.
solēt on̄ sione vne mori. puocare **Porus**
enim habet similitudinē sanguis in colo
re rube dinis. Et significat crudelitātē in
homine q̄ delectat effundere sanguinē in
nocētū. **Ideo** ps. bene dicit. **Veloces** pe
des eorū ad effundendū sanguinē. **San**
guinē autē dico et si nō semp corpalem. tū
viciū et panē acq̄situm p̄ sudorē. **Iuxta** il
lud. **Panis** egentū vita eorū. q̄ accipit eū
homo sanguis est. **Elephas** etiā dicitur habe
re pedes rectos sine curuaturis genuū et
poplicū. Et significat illos superbos qui
nulli reuerentiā vel honorez impendunt.

noscentes cuiq̄ incuruari. **Sed** illi audiāt
apl'm **Roz. xij.** Cui honore. honore sup
ple reddatis. **Sed** qd mirū si homini nō
faciūt reuerentiā q̄ eam deo denegāt face
re. **Videm** em̄ plerōq̄ in ecclesia dei in
fra ip̄a sacra missarū solēnia. erecta cerui
ce. pede distēto. fronte. impudica assistere.
et velut elephantes supbos. ymo velut si
mulacra insensata et statuas mutas. pedē
in terra rectū defigere. nec eū etiā vel vix
infra elevationē hostie sacre incuruare. et
illū dumtaxat vnicū nec terre q̄dēz pfecte
adherentē. cum tū in noie ihu omne genu
flectat. **Philippē. ij.** Duplices sūt illi etiā
q̄ aliud agūt ope aliud intendūt cogitatio
ne. vt ranciosos. q̄ faciūt opa sua vt vi
deant. **Matth. y.** Duplices et illi sunt q̄ vi
deri nolūt qd sunt. sed qd nō sūt. ymo nō
solū nolūt videri sed etiam nec patiuntur
sibi **Bern.** sup cantica sermone. lxxij. **Nā**
vt dicit **Prosper** in libro de vita cōtēpla
tiua. **Superbo** vult credi cōstans. prodig
us liberalis. auarus diligēs. remerari
foras. inhumanus parcus. gulosus huma
nus. ignauus quietus. timidus cautus. **Hec**
ille. **Duplices** sunt et illi q̄ in aperto fingūt
bona. in occulto agūt mala. in vestimētis
ouiu venientes intus autem lupi rapaces.
Duplices et illi q̄ cū male fecerint bonis
excusationibz se excusant. **Nā** deprehēsi
dicūt sibi **Bern.** Et si male feci parū tamē
feci. et si multū nō tū mala intentio. s; vt
inde bonū pueniret. ypocrita nō sūt faci
enda mala vt veniat bona inq̄t apostolus
De numero talū videntē esse moderni cu
rienses apud reges et p̄ncipes. q̄ ppter bo
nū reipublice multa in supbia et abusiōe
vestiū. equoz. apparatū. exercitiorū. ioco
rū. ludorū et dissolutionū adiuuenerunt.
asserētes per hoc reipublicaz p̄moueri et
magis insigniri. **Sed** certe merita est ini
quitas sibi. fabricādo excusatiōes in pec
catis. qd tamē est maximū viciū et tardū
penitere p̄mittit. **Sicut** dicit **Aassiodorus**
sup illud ps. **Ad excusandas excusatiōes**
in peccatis. **Certe** pudeat tales manifesta
rōne cōfundi. **Quis** enī sapiēs dicat lau
dabile tantā sumptuositate vestiū vl' alio
rū iocaliū breui tpe duraturā. sine magno
dispendio reipublice procedere. certe nul
lus. **Non** vult hoc reipublica vt fructum
longi tpe breuis mora cōsumat in vani

tatibus et insanijs falsis. vult respublica non superfluis sed moderatis regi supri- bus. eo q in omnibus semp regit modera- tione rationis pur inquit Policratus li. v ca. ii. Ratio aut semp deprecatur ad optima r. Ethicor. Et semp mediū tenet in omni- bus. i. Ethicor. Pulcū ergo reprehēdē- di sunt tales qui pprie supbie fastū. abusu. excessum. pompā r iactantia. vanitatem et dissolutionē ascribere respublice vtilitati non verent. Quis em̄ nesciat multas pro- uincias ducatus r regna sine talibz vani- tatiibus. nō modo bene et pacifice regi sed etiā disponi feliciter. At vbi supbia et va- nitas in omnibus. quē erit par ab hostibz que felicitas in rebus. creatore omnium an- te omnia pronocato. Nisi forte quis dicat. deū talibus fore ppiciū. quē tamē legimus et angelū vt fulgur de celo pro eo q eleua- tus esset in decore suo deiecit. sicut sc̄ptū est. Deiecisti eos dū alleuarent. Sed nec primis pepercisse parentibz. De quibz scri- ptum est. Incepisti supbos. Nec dubiuz qn de Adam r Eua loquit fm̄ Augu. Qs illis qui dūtaxat sola p̄sumptione metis elati. iniquitate meditati sunt in corde suo. diuina animaduersio nō pepercit. quō tibi parceret q nō solum in corde tuo vana vane cōcepisti. sed ore r ope multipliciter. ac per hoc damnabiliter multiplex effudisti. De- cipieris sane si maiori delicto minora vel nulla adhiberi flagella arbitraris. cū scri- ptum sit. Iuxta mensurā delicti. erit et pla- garū modus. Attendant p̄inde hmoi dig- nitate anime sue r simplicitate eius invita- moribz r cōuersatione ostēdant. ne audiāt illud Ge duplici corde filijs scelerat. Nec minus a natura anime sue degenerant q immortalitate eius aut nō credētes aut non attendētes multis eā peccatis mortificat quod in eis est. Anima siquidē r si omnis immortaliter viuit vita naturali. nō omnis tū viuet vita spūali. Qualis em̄ vita in pe- nis in qua meli⁹ foret nō nasci. mors po- tius est. r ideo grauior. qz peccati nō nascē. Deniqz mors pessima. Ita igit que fm̄ car- nē viuit anima. viues mortua est. cui reue- ra bonū erat omnino nō viuere qz sic viuere inquit Bern. sup cantica sermōe. lxxj. Qz multi sunt q quasi immortalitatis sue ob- liti. dicunt illud Sapie. ij. Et nullo nati sumus. r post hec erim⁹ tāqz si nō fuerim⁹

Venite ergo r fruamur bonis que sunt. r vtamur creatura tanqz in iuuetute celerit. Tales q sic vtunt vita ista. nihil curantes de futura. vocat apostolus miserabiliores omnibz hominibz. Sicut pater. j. 1o2. ry. Si tū in hac vita sperātes sum⁹. misera- biliores sumus omnibz hominibz. Sūt et alij q a natura anime sue degenerant. i eo q eius libertate in seruitute redigūt. ita qz euz aia eoz deberet esse libera vt dñā. ipi faciūt eam ancillā. Nam q seruit pctō ser- uus est peccati. Nec tū voluntas excusan- da est. Ipa em̄ nō coacta. sed volēs se fer- uā fecit r facit. Ido quis excusabit cū ipa fecerit. inqt Bern. sup cātica. sermōe. lxxj. Ut igit attendat homo cōditionē aie sue sepius eam qntum ad ista tria interroget. Tu quis es.

Dixi secundo q in vbis p̄- missis p̄side- randa est sc̄da questio. que est de hominis vilitate quantū ad corporale substantiam. Et certe ad istam interrogationē si homo vult verū respondere. nō aliud responde- bit nisi illud Job. xiiij. Homo inqt natus sum fm̄ carnē de muliere. breui viuēs tē- pore. repletus multis miserijs. Ecce vili- tas triplex est. in ingressu in mundū. in p̄- gressu per mundū. in egressu de mundo. scz fragilitas. breuitas. et calamitas. Pri- mo itaqz tāgit ingressum in mundū qui est factis turpis et abominabilis. quia natus de muliere. et sic de fragili substantia. et de turpi materia. Unde corpus hūanū inter omnia coza formatū est ex viliori materia. Nā celestia coza ex luce facta sunt. pisces r volatilia et aqua. flatus r ventus et aere gressibilia et terra sola. coza p̄o nostra nō sunt et terra sola. sed limosa et lutosa. sicut pater Bern. j. Formauit inquit hominem deus de limo terre. Cōsiderās ergo aqua- tica. se vilem inueniet. Cōsiderās aerea viliozem se reputabit. Et considerās cele- stia vilissimū se estimabit. Unde Innoē. in libro de vilitate humane cōditionis lib. j. ca. ij. sic de hoc ait. Homo format⁹ de pul- uere. de luto. de cinere. qd qz vilius. d spur- cissimo spermate cōceptus. in pruritu car- nis. in seruoze libidinis. in seruoze lucturie. in labe peccati natus. qd deterius est nat⁹ ad laborē timorem et dolorē. quodqz mi- serius est ad mortem. Quid igitur homi-

Dominica quarta aduentus

nisi lutus et cinis. **N**unc enim homo dicit ad deum. **V**emento quod sicut lutum feceris me et in puluerem reduces me. **N**one sicut lac mulsisti me et sicut caseum me coagulasti. **N**unc et deus dicit ad hominem. **L**inis es et in cinere reuerteris. **E**t **J**ob de se dicit. **C**omparatus sum luto. et assimilatus sum faulle et cineri. **Q**uid ergo lutum superbis. de quo puluis extolleris. unde cinis gloriaris. **D**ecille. **Q**ue autem incommoda consequuntur ingressum in mundum hominem. **T**erte ut idem enumerat ibidem cap. v. **Q**uidam enim concepti pus et nati mortui. **A**lij et si nati. tamen deformati et mortuosi nascuntur. ut non homines sed abominabiles et sensibus corrupti. amicorum tristitia infamia. verecundia propinquo. **E**t generaliter omnes sine scientia. sine virtute. sine verbo. debiles. imbecilles oritur. parum a brutis distantes. ymo vili nascuntur. **N**am illa ut oritur statim graduntur. **N**os autem non solum erecti pedibus non incedimus. verum etiam incuruati manibus non reparamus. **E**t sequitur. cap. vii. ibidem. **N**udus egreditur. nudus fuerit. pauper accedit. et pauper recedit. **E**t ca. viii. **V**ilis humane conditionis indignitas. **I**ndigna conditio vilitatis humane. herbas et arbores inuestiga. ille de se producant flores et frondes. tu de telendis pediculos et pulices et lubricos. **I**lle de se fundit oleum. tu de respuit. **I**lle spirant odorem. tu fetorem. **Q**ualis est arbor talis fructus. **N**on potest arbor mala fructus bonos facere. **D**icitur. **S**ecunda vilitas hominis est secundum corpus in progressu per mundum. qui est valde breuis. **I**ntra illud per dies annorum nostrorum in ipso septuaginta annis et amplius labor et dolor. **U**nde **E**ccl. ix. dicit. **N**emo est qui sempiternus viuat. **U**nde **J**ob. xiiij. **B**reues dies hominis sunt. **S**uper hoc dicit **G**reg. vii. lib. moralium. **E**t super illud **J**ob. i. **V**emento quod sicut lutus et cinis. et vii. multa per longum passus. **S**imiliter **B**ernardus in meditationibus suis. **E**t **S**eneca in libro de breuitate vite per totum. **E**t epla. lxxv. vbi sic dicit. **Q**uia breuis est sicut fabula. et coparata puncto cui pars non est. **U**nde **J**ob xij. **I**n puncto ad infernum descendit. **S**uper quo **G**reg. li. cv. **D**oral. dicit. **O**mnis longitudo presentis vite punctum esse cognoscit.

cum fine terminat. quia de preterito nihil tenet. de futuro nichil habet. **E**t **S**eneca. epistola ceterima tertia dicit. **V**ita nostra prima est nihil. **U**nde **S**apie. ij. **E**t ignum est tempus vite nostre. **E**cce patet breuitas temporis. **T**ertia vilitas hominis est secundum corpus in egressu de mundo. qui est penalis dolorosus et flebilis. imminet enim tunc circa egressum de mundo. senectus. febris. et morbus. **I**deo **A**ugustinus libro de verbis domini sermone. i. dicit. **F**ragiliores sumus quam si vitæ ei essemus. quia et si vitæ casus timeat. non tamen senectus aut febris nobis vero si casus non accidit. tempus annuatur. **Q**uare autem misera illa etas sit qua egredimur de mundo ostendit **I**nnocentius quartus libro primo de vilitate humane conditionis cap. ix. dicens. **S**i quis ad senectutem processerit. cor eius affligitur et caput concutitur. languet spiritus. fetet anhelitus. facies rugatur. et statura curuatur. caligant oculi. vacillant articuli. nares effluunt. capilli defluunt. tremunt tactus. deperit actus. dentes putrescunt. et aures surdescunt. **S**enet facile puocatur et difficile reuocatur. **L**ito credit. difficile discredet. **T**enax et cupidus. tristis et querulus. velox ad loquendum. tardus ad audiendum. laudat antiquos spernit modernos. vituperat presens. commendat preteritum. **S**uspirat et anxius. torpet et infirmus. **A**udi poetam. **V**ultra senes circūueniunt incommoda. **D**ecille. **P**ost omnia ista misera mors succedit que est omnium terribilium terribilior. **E**t **B**ertrandi. **Q**uerit autem per. **Q**uis est homo qui viuet et non videbit mortem. quasi dei nullus. **S**i igitur omnes morimur et sicut aque dilabimur. **R**eg. xiiij. **Q**uare omnes humiliter debemus. considerantes quia post mortem nihil erimus. nisi puluis et cinis fetor et horro. **T**ersus. **P**ost hominem vermis. post vermem fetor et horro. **S**ic in non hominem vertitur omnis homo. **U**t igitur homo humiliter sub potenti manu dei attenda huiusmodi vilitate corporalis sue substantie. sepius in seipso recogitet querendo a seipso. **T**u quis es.

Dixi tertio quod in verbis premissis consideranda est tertia questio qua queritur. quid sit homo secundum vitam. **E**t si respondere velit verum respondebit utique quod homo non est aliud secundum

vitam nisi sanctus pius verus iustus pa-
cificus. et alijs virtutibus adornatus. Sic
enim dicit **Bern.** super cantica. Homo sic
fuit a deo perfecte creatus ut huic nihil de-
esse pararetur. Nam quid huic derat. que
misericordia custodiebat. veritas docebat
iusticia regebat. pax fovebat. **Decille.** Si-
cut ergo in his virtutibus creatus fuit ad h
ut tandem per eas ad regnum celorum tras-
ferretur. Sic ex quo peccavit ad h de pa-
radiso huc expulsus est ut restauratus eis/
dem virtutibus. in sanctitate vite et iusticia
coram deo suo vivens. regnum celoꝝ asse-
queretur. Et hec est hominis sanctitas. Et
quia omnes virtutes ordinant in charita-
tem et charitate informant. ut dicit **Greg.**
Ideo quisque vult ad pristinam dignitate
et innocentiam originalem redire et sanctita-
tem acquirere. ante omnia debet studere
ut veram dilectionem habeat. Veram autem
charitatem habet et ordinatam ille qui primo
non diligit quod non est diligendum. **Secun-**
do et si diligit non amplius diligit quod mi-
nus diligendum est. **Tertio** qui et si diligit
non minus diligit quod est amplius diligendum.
Quarto qui non minus nec amplius dili-
git quod eque est diligendum. Verba sunt **Au-**
gustini in libro de doctrina christiana. **Quarta**
ergo alia homini suadent illa omnia sua-
dent causa dilectionis et per consequens causa
salutis. Ut pudicitia corporis. castigas aie.
veritas doctrine. inquit **Augu.** ibidem.
Si igitur sanctitatem vite acquirere volu-
mus. studeamus insistere illis virtutibus
supradictis. ut sic per misericordiam primo
nostre anime. **Secundo** proximi defectibus
compatientes subveniamus. sic enim scriptum
est de nobis ipsis. Misereere anime tue pla-
cens deo. **Scriptum** est et de primo. Quo-
modo potes ita esto misericors. **Iob. iij.**
Hec in tantum est necessaria homini ut om-
nis summa christiane religionis in ea di-
catur consistere. inquit **Ambro.** sup eplam
ad **Thimo. iij. ca.** Nihil enim ita commendat
christianum quam miseratione charitatis. inquit
Ambro. de officijs. Et **fm Hiero.** in epla
ad nepocianum. Impossibile est talem a deo
non exaudiri. cum habeat multos interces-
sores. **Secundo** studere debet homo et di-
ligenter attendere. ut acquirat veritatem.
Est autem triplex. scilicet vite doctrine et iu-
sticie. ut dicit **Augustinus** in libro de libero

arbitrio. et **Greg.** **T**ucauit ut dicit **Bern.**
in libro de. xij. gradibus humilitatis. inquit
rimus veritatem in nobis cum nosmetip-
sos dijudicamus. in proximis cum eorum ma-
lis copatimur. in sui natura cum meditatio
mundo corde contemplantur. **Ad** primum gra-
dum ascendimus per laborem humilitatis. **Ad**
secundum per affectum compassionis. **Ad**
tertium per excessum contemplationis. **T**anta
vero huius virtutis ad salutem hominis
est necessitas. ut sine ea cetera non valeant.
Ipsa enim sola liberat. sola saluat. sola lavat
inquit **Bern.** in quodam sermone. **T**ertio
homo debet studere iusticia. **E**st autem iu-
sticia reddere unicuique quod suum est. **fm**
Bern. in sermone. scilicet superiori reverentiam
equali consilium et auxilium. subditio custodia
am et disciplina. **I**dem ponit **Anselmus**
in libro **Cur deus homo.** **U**ltimo debet
homo acquirere pacem. **T**uic autem vera
pax est hominis quando et caro animo iudi-
ce regitur. et animus deo preside gubernatur.
inquit **Leo** papa in sermone. **T**unc etiam
est vera pax. a dei voluntate non dividi et in
his que solius dei sunt delectari. **Q**uando
enim sensualitas nulla parte resistit volun-
tati. et voluntas nulla parte contradicit ra-
tioni. tunc est serenitas mentis. et tunc est re-
gnum dei. **A**d quod nos educat. etc.

Dominica quarta in adventu. III.
Sermo. XII.

Origite viam do-
mini. sicut dicit **Isaias** propheta.
Iob. j. transumptive et origina-
liter **Isa. xl.** **Q**uonia ut ait colina fidei et
totius sanctitatis exemplar magnus ille
pater patrum **Aug.** in epistola ad **Dyasco-**
rum. **N**on alia quisque ad capscendum et ad
obtinendum salutem veritatis via debet in-
venire quam que inuenta est ab illo qui gressu
suum nostrorum tanquam deus vidit infirmitatem.
Decille. **Q**uia igitur multi multas vias vi-
uendi sibi excogitant. **N**am ut **Aug.** idem
testatur in libro confessionum suarum. **N**on solum
hodie sed etiam tempore suo. alius sic alius
sic in via dei ibat. **I**nter istos vero sic di-
versimode incedentes sunt quidam qui et si
in via incedunt. tamen oblique et non recte.
Ideo **Iohannes** baptista veniens in mun-
dum preparare viam domino. in cordibus suis